

Svensk författningssamling

Lag om verkställighet av villkorligt fängelse

Utfärdad den 20 augusti 2026

SFS 2026:1653

Publicerad
den 26 augusti 2026

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs följande.

1 kap. Inledande bestämmelser

Lagens innehåll

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om verkställighet av villkorligt fängelse.

Bestämmelser om verkställighet av dagsböter som tilläggssanktion till villkorligt fängelse finns i bötesverkställighetslagen (1979:189).

Inledande av verkställighet och nöjdförklaring

2 § Ett villkorligt fängelsestraff får verkställas när en dom eller ett beslut i den del som avser straffet har fått laga kraft mot den dömd.

Om rätten enligt 27 kap. 3 § tredje stycket brottsbalken har beslutat att den dömd ska stå under övervakning från dagen för domen eller beslutet får det villkorliga fängelsestraffet i den del som avser övervakningen verkställas utan att domen eller beslutet har fått laga kraft.

Verkställigheten ska påbörjas så snart som möjligt efter det att domen eller beslutet i den del som avser straffet är verkställbar mot den dömd.

3 § Den som har dömts till ett villkorligt fängelsestraff får förklara att han eller hon avstår från att överklaga eller fullfölja ett överklagande av en dom eller ett beslut i den del som avser straffet (nöjdförklaring). En sådan förklaring ska vid en dom på delvis villkorligt fängelse enligt 28 kap. 17 § brottsbalken avse även den del av straffet som är ovillkorlig.

En nöjdförklaring lämnas inför den domstol som har meddelat domen eller beslutet eller inför Kriminalvården. En nöjdförklaring får inte tas emot utan att både den som tar emot förklaringen och den dömd har tillgång till domen, beslutet eller rättens bevis om utgången i målet som rör den dömd (domsbevis). Innan en nöjdförklaring lämnas ska den som tar emot förklaringen på lämpligt sätt ha klargjort innebörden och verkan av nöjdförklaringen för den dömd.

När en nöjdförklaring lämnas ska ett vittne närvara. Något vittne behövs dock inte om nöjdförklaringen lämnas i samband med huvudförhandlingen i brottmålet. En nöjdförklaring ska dokumenteras.

En nöjdförklaring får inte tas tillbaka. En nöjdförklaring innebär att domen eller beslutet i den del som avser straffet får laga kraft mot den dömd.

¹ Prop. 2025/26:297, bet. 2025/26:JuU48, rskr. 2025/26:437.

4 § Kriminalvården ansvarar för verkställigheten av samhällstjänst och övervakning.

5 § Verkställigheten ska utformas på ett sätt som är ägnat att förebygga att den dömda återfaller i brott och så att den dömdes anpassning i samhället även i övrigt underlättas.

6 § En kontroll- eller tvångsåtgärd får endast användas om den står i rimlig proportion till syftet med åtgärden. Om en mindre ingripande åtgärd är tillräcklig ska den användas.

7 § Kriminalvården ska upprätta en individuellt utformad verkställighetsplan för den som har dömts till villkorligt fängelse med samhällstjänst eller övervakning.

Verkställighetsplanen ska vid samhällstjänst innefatta en arbetsplan och vid övervakning anvisningar om vad som ska gälla under övervakningen.

Den dömdes allmänna skyldigheter

8 § Den som har dömts till villkorligt fängelse med samhällstjänst eller övervakning är skyldig att

1. inställa sig hos Kriminalvården för planering och löpande uppföljning av verkställigheten,
2. medverka till att tilläggssanktionen fullgörs i enlighet med Kriminalvårdens anvisningar, och
3. hålla Kriminalvården underrättad om förhållanden som har betydelse för verkställigheten.

Fotografier

9 § Vid verkställighet av samhällstjänst eller övervakning får Kriminalvården fotografera den dömda för biometrisk autentisering eller annan identifiering av honom eller henne.

2 kap. Samhällstjänst

1 § Samhällstjänst fullgörs genom att den dömda under prøvotiden utför oavlönat arbete eller deltar i programverksamhet, behandling eller någon annan särskilt anordnad verksamhet. Samhällstjänsten ska utföras under det antal timmar som anges i domen och på den tid och på det sätt som Kriminalvården anvisar.

Endast en mindre del av samhällstjänsten får utgöras av någon annan verksamhet än oavlönat arbete.

2 § Den dömda får vid fullgörandet av de skyldigheter som gäller vid samhällstjänsten inte vara påverkad av alkohol eller andra beroendeframkallande medel, sådana medel som avses i 1 § lagen (1991:1969) om förbud mot vissa dopningsmedel eller sådana varor som omfattas av lagen (1999:42) om förbud mot vissa hälsofarliga varor.

Den dömda är, om inte annat motiveras av medicinska eller liknande skäl, skyldig att under verkställigheten på begäran lämna blod-, urin-, utandnings-, saliv-, svett- eller hårprov för kontroll av att han eller hon inte är påverkad av sådana medel eller varor som avses i första stycket. Elektroniska hjälp-

medel får användas vid kontrollen. Urinprov får inte tas eller bevitnas av någon av motsatt kön som inte är läkare eller legitimerad sjuksköterska.

SFS 2026:1653

3 § Kriminalvården får förordna andra än anställda vid myndigheten att biträda vid kontroll av den som ska fullgöra samhällstjänst (biträdande kontrollör).

4 § Om det finns särskilda skäl får Kriminalvården sätta ner antalet timmar samhällstjänst.

3 kap. Övervakning

1 § Övervakning fullgörs genom att den dömda under övervakningstiden följer den verkställighetsplan som Kriminalvården har upprättat enligt 1 kap. 7 §.

2 § Kriminalvården ska planera och utforma övervakningen tillsammans med den dömda och i samverkan med berörda myndigheter.

3 § Kriminalvården ska förordna en övervakare. Övervakaren ska vara anställd vid Kriminalvården.

Kriminalvården får förordna en eller flera personer att biträda vid övervakningen (biträdande övervakare).

4 § Om det villkorliga fängelsestraffet uppgår till sex månader eller mer, ska Kriminalvården förbjuda den dömda att vistas utanför bostaden under kvällar och nätter mot lördag, söndag och måndag, från klockan arton på kvällen till klockan sju på morgonen (helghemarrest).

Helghemarresten ska gälla under lika många veckor som det antal hela månader fängelsestraffet uppgår till.

Om endast en del av fängelsestraffet är villkorlig ska Kriminalvården besluta om helghemarrest om den villkorliga delen av straffet uppgår till sex månader eller mer. Helghemarresten ska då gälla under lika många veckor som det antal hela månader straffet i den delen uppgår till.

Om den dömda med anledning av brott som prövats i målet eller som påföljden avser har varit berövad friheten på ett sådant sätt som enligt 2 § lagen (2018:1250) om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande ska tillgodoräknas som verkställighet av påföljd, avser det som sägs i denna paragraf om fängelsestraffet, straffets längd med avdrag för tiden för frihetsberövandet. Om endast en del av fängelsestraffet är villkorlig ska ett sådant avdrag inte göras.

5 § Om det bedöms lämpligt får Kriminalvården besluta att hela eller en del av helghemarresten enligt 4 § ska avse kvällar och nätter mot andra veckodagar samma vecka än lördag, söndag och måndag (annan hemarrest).

6 § Kontrollen av att ett beslut om helghemarrest enligt 4 § eller annan hemarrest enligt 5 § följs ska göras med elektroniska hjälpmedel, om det inte finns särskilda skäl mot det.

7 § Kriminalvården får besluta om undantag från vad som gäller för helghemarrest enligt 4 § eller annan hemarrest enligt 5 § om det finns särskilda skäl för det. Vid bedömningen av om det finns sådana skäl ska Kriminalvården särskilt beakta om innehållet i övervakningen ändå är tillräckligt ingripande med hänsyn till särskilda föreskrifter som meddelas enligt 8 §.

8 § Om det behövs för att minska risken att den som står under övervakning begår nya brott eller för att på annat sätt underlätta hans eller hennes anpassning i samhället, får Kriminalvården besluta om särskilda föreskrifter som ska följas av honom eller henne. En särskild föreskrift ska beslutas för en viss tid, högst ett år åt gången.

En särskild föreskrift får avse

1. på vilket sätt och i vilken omfattning den dömda ska hålla kontakt med Kriminalvården eller en biträdande övervakare,

2. deltagande i återfallsförebyggande eller missbruksrelaterad programverksamhet,

3. missbruksvård, psykiatrisk vård eller annan behandling,

4. arbete, utbildning eller annan sysselsättning,

5. anvisningar om boendet,

6. vistelseort eller andra anvisningar om på vilka platser eller inom vilka områden den dömda ska vistas eller inte får vistas, eller

7. skyldighet att lämna blod-, urin-, utandnings-, saliv-, svett- eller hårprov för kontroll av att den dömda inte är påverkad av alkohol eller andra beroendeframkallande medel, något sådant medel som avses i 1 § lagen (1991:1969) om förbud mot vissa dopningsmedel eller någon sådan vara som omfattas av lagen (1999:42) om förbud mot vissa hälsofarliga varor.

Elektroniska hjälpmedel får användas vid kontrollen enligt andra stycket 7. Urinprov får inte tas eller bevitnas av någon av motsatt kön som inte är läkare eller legitimerad sjuksköterska.

En särskild föreskrift enligt andra stycket 6 får även beslutas om det kan antas behövas för att tillgodose målsägandens behov av trygghet.

9 § Om det behövs för att kontrollera att en särskild föreskrift enligt 8 § följs får Kriminalvården besluta om elektronisk övervakning.

Elektronisk övervakning får beslutas för högst sex månader åt gången.

10 § Om det finns skäl för det, får Kriminalvården under prøvotiden

1. ändra beslut enligt 3–9 §§ eller besluta om nya åtgärder enligt de bestämmelserna, eller

2. besluta att övervakning som har förkortats enligt 27 kap. 3 § andra stycket brottsbalken ska förkortas ytterligare, förlängas eller återupptas.

4 kap. Förfarandet vid brister i fullgörandet av en tilläggssanktion

Anmälan till Kriminalvården

1 § En biträdande kontrollör eller en biträdande övervakare ska, om han eller hon bedömer att den dömda inte fullgör de skyldigheter som gäller vid samhällstjänst eller övervakning, omedelbart anmäla det till Kriminalvården.

2 § Om den som ansvarar för föreskriven vård eller behandling eller för motsvarande åtgärder bedömer att den dömda på ett allvarligt sätt bryter mot de skyldigheter som gäller vid samhällstjänst eller övervakning, ska den ansvarige omedelbart anmäla det till Kriminalvården.

3 § Kriminalvården ska avgöra en fråga om varning enligt 27 kap. 5 § brottsbalken skyndsamt. Innan en varning meddelas ska den dömde ges tillfälle att yttra sig.

Den dömde ska få ett skriftligt besked om varningen.

Omhändertagande

4 § Om Kriminalvården bedömer att den dömde bör omhändertas enligt 27 kap. 9 § första stycket brottsbalken, ska Kriminalvården utan dröjsmål anmäla frågan till övervakningsnämnden eller, om talan har väckts vid domstol efter begäran enligt 27 kap. 6 § brottsbalken, till åklagare.

5 § Kriminalvårdens beslut om omhändertagande enligt 27 kap. 9 § andra stycket brottsbalken ska omedelbart anmälas till övervakningsnämnden för prövning.

5 kap. Övriga bestämmelser

Bemyndigande

1 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om verkställighet av villkorligt fängelse och om nöjdförklaring.

Beslut och överklagande

2 § Kriminalvårdens beslut enligt denna lag gäller omedelbart, om inte något annat beslutas.

3 § Kriminalvårdens beslut får överklagas till allmän förvaltningsdomstol om beslutet gäller

1. skyldighet att lämna prov för kontroll enligt 2 kap. 2 § andra stycket,
 2. helghemarrest enligt 3 kap. 4 §,
 3. annan hemarrest enligt 3 kap. 5 §,
 4. elektroniska hjälpmedel vid kontrollen av helghemarrest och annan hemarrest enligt 3 kap. 6 §,
 5. undantag från helghemarrest och annan hemarrest enligt 3 kap. 7 §,
 6. särskilda föreskrifter enligt 3 kap. 8 §, eller
 7. elektronisk övervakning enligt 3 kap. 9 §.
- Andra beslut enligt denna lag får inte överklagas.

Ett beslut enligt första stycket överklagas till den förvaltningsrätt inom vars domkrets det frivårdskontor ligger där den dömde är inskriven.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den dag som regeringen bestämmer.

På regeringens vägnar

EBBA BUSCH

GUNNAR STRÖMMER
(Justitiedepartementet)